

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 62/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou LAW FIRM s. r. o., Špitálska 10, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Michal Žiaran, pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 4 Er 810/2010-508 z 26. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. decembra

2016 sa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie svojich v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Er 810/2010-508 z 26. októbra 2016 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Predmetom napadnutého konania bolo rozhodovanie okresného súdu o sťažnosti sťažovateľa z 22. augusta 2016 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 Er 810/2010-489 z 29. júla 2016 vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorým vyhovel námietkam [REDACTED] (ďalej len „povinná“) proti ďalším trovám exekúcie v sume 1 482,92 € uplatneným sťažovateľom ako súdnym exekútorom v upovedomení o ďalších trovách exekúcie z 1. apríla 2016 (ďalej len „upovedomenie“) a pozostávajúcim z:

- „*odmeny exekútora za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie 1.030,00 EUR*“ plus 20 % DPH, pričom táto odmena vzhľadom na základ na určenie odmeny v sume 10 301 € mala predstavovať „*rozdiel*“ oproti odmene sťažovateľa vyčíslenej ním v upovedomení o predbežných trovách exekúcie zo 17. apríla 2015 „*v rozsahu ako pri upustení od exekúcie*“ sumou 1 030,50 € (s. 7 upovedomenia),

- „*odmeny exekútora za zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti 67,00 Eur*“ plus 20 % DPH a

- „*hotových výdavkov 138,77 EUR*“ plus 20 % DPH.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal, že „*rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci*“, pretože v nej nejde o upustenie od vykonania exekúcie, pretože povinná neuhradila pohľadávku po začatí exekučného konania skôr, ako jej uplynula lehota na podanie námietok, ale iba čiastočne plnila. Z uvedeného dôvodu dodatočne opravil svoje oznámenie doručené okresnému súdu 17. marca 2011, že „*v časti vymáhaného nároku a trov exekúcie spolu vo výške 9 958,16 eur upustil od vykonania exekúcie*“, tým spôsobom že, „*došlo k splneniu vymáhaného nároku a trov exekúcie spolu vo výške 9 958,16 eur*“. V súvislosti s týmto oznámením sťažovateľ argumentoval, že „*v žiadnom prípade sa nejednalo o celkové upustenie od vykonania exekúcie (alebo čiastkové upustenie od vykonania exekútora za súhlasu*

oprávneného)“, preto v danom prípade nemožno postupovať podľa § 5 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 288/1995 Z. z.“), ktorý ustanovuje, že ak súdny exekútor upustí od vykonávania exekúcie podľa § 46 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), patrí mu 50 % z odmeny vypočítanej podľa odseku 1. Na základe uvedeného sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že *„má nárok na odmenu v plnej výške“, hoci „pri hotových výdavkoch v ďalších trovách exekúcie sa nejedná o trovy exekúcie, ktoré by sa mali ďalej vymáhať; tieto trovy sú zaplatené, avšak exekútorský úrad si ich nemôže započítať, pokiaľ súd vyhovie námietkam povinnej proti ďalším trovám exekúcie“.*

4. Okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol a vychádzajúc z obsahu exekučného spisu konštatoval, že sťažovateľ mal v zmysle § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. nárok na odmenu súdneho exekútora 20 % zo základu na jej určenie, t. j. zo sumy 10 301 €, čo predstavuje 2 060,20 €, avšak vzhľadom na obsah jeho oznámenia z 13. marca 2011, ktoré nemožno dodatočne meniť či inak upravovať, mu patrí odmena podľa § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z. z., *„teda patrí mu 50 % z odmeny 2 060,20 eur, t. j. 1 030,10 eur, po zaokrúhlení podľa § 26 vyhlášky 1 030,50 eur... Súdny exekútor nemá nárok na odmenu za zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť, nakoľko k zexekvovaniu žiadnej nehnuteľnosti vo vlastníctve povinnej v tomto konaní nedošlo. Zriadenie exekučného záložného práva nie je zexekvovanie nehnuteľnosti... Po odpočítaní sumy 1 030,50 eur od sumy 2 067,75 eur (ktorú povinná uhradila na účet súdneho exekútora na trovy exekúcie, pozn.), tak zostáva suma 1 037,25 eur, ktorú možno použiť na ďalšie trovy exekúcie a uvedená suma zjavne preyšuje vyčíslené hotové výdavky. Súdny exekútor tak už nemá nárok na žiadne ďalšie trovy exekúcie, ktoré by ešte mohol od povinnej vymáhať a jeho povinnosťou je vrátiť poverenie na vykonanie exekúcie, keďže exekúciu považuje súd za ukončenú. Exekútor môže nanajvýš vydať upovedomenie na trovy exekúcie tak, aby ich vyčíslenie zodpovedalo tomuto rozhodnutiu, pričom vzhľadom na ich uhradenie ich už nemôže vymáhať a zároveň by mal povinnej vrátiť to, čo mu bolo na trovy exekúcie uhradené navyše.“.*

5. S uvedenými závermi okresného súdu sťažovateľ nesúhlasí a opakujúc identické argumenty, aké uplatnil v upovedomení, ako aj v podanej sťažnosti, opätovne vyjadruje presvedčenie, že v danom prípade neboli naplnené podmienky na aplikáciu § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. okresným súdom. Sťažovateľ uvádza, že nemá vedomosť o existencii rozhodnutia súdu vyššej inštancie, ktoré by ustálilo rozhodovaciu prax v tom zmysle, že *„pre prípad čiastočnej úhrady povinného v prebiehajúcim exekučnom konaní má za následok úľavu pre povinného v podobe zníženej odmeny exekútora pri upustení od vykonania exekúcie“*, a keďže okresný súd *„žiadnym spôsobom nevysvetlil, prečo pri čiastočnej úhrade by exekútor mal mať nárok na odmenu pri upustení od vykonania exekúcie“*, porušil *„právo sťažovateľa na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu“*. A keďže z odôvodnenia napadnutého uznesenia *„nie je jasné, z akého dôvodu súd vyvodil, že podmienkou na vznik nároku na odmenu za zriadenie exekučného záložného práva je okrem jeho samotného zriadenia aj predaj takto zexekvovanej nehnuteľnosti“*, porušil aj *„právo sťažovateľa na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia“*.

II.

6. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Zo sťažnosti vyplýva, že „spor“, v súvislosti s ktorým sa sťažovateľ uchádza o ústavnú ochranu, sa týka doplatenia mu trov exekučného konania v celkovej sume 1 482,92 €, ako ju špecifikoval v upovedomení o ďalších trovách exekúcie z 1. apríla 2016. Keďže okresný súd požiadavke sťažovateľa *de facto* nevyhovel, považuje jeho rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým vyhovel námietkam povinnej proti ďalším trovám exekúcie, za zjavne neodôvodnené, založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v podzákonnom právnom predpise – vyhláske

č. 288/1995 Z. z., a ako také popierajú podstatu, zmysel a účel ustanovení Exekučného poriadku.

9. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom. Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). V súvislosti s nastolenou problematikou ústavný súd stabilne judikuje, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by totiž mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (*mutatis mutandis* IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, IV. ÚS 182/09, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

10. V prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, ústavný súd poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len celkom výnimočne, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do ich základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, IV. ÚS 717/2013).

11. „Samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, kedy nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (Van der Musselle proti Belgicku, rozsudok z 23. 11. 1983, séria A č. 70), v ktorom bolo zdôraznené, že riziko s výkonom určitej profesie (v citovanom prípade advokáta), kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie.“ (napr. III. ÚS 351/07, IV. ÚS 236/08, II. ÚS 619/2016).

12. Podobné stanovisko vyplýva aj z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vyslovil, že nejde o povinnú alebo nútenú prácu v prípade exekútora, ktorý sa nedomohol zaplattenia trov exekučného konania najmä preto, že povinný (prípadne i oprávnený) bol vymazaný z obchodného registra, resp. zomrel, prípadne nemal prostriedky na úhradu trov. Za podstatné treba považovať, že súdny exekútor sa na danú prácu ponúkol dobrovoľne a bremeno na neho uvalené trovami nebolo neprimerané (Mihal v. Slovenská republika č. 23360/08 a č. 31303/08 z 28. 6. 2011).

13. Na základe uvedených východísk rozhodovania ústavného súdu možno konštatovať, že existujúca zákonná úprava negarantuje bezpodmienečne súdnemu exekútorovi právo na náhradu trov exekúcie. Predložená sťažnosť je klasickým pokračovaním sporu pred všeobecnými súdmi, ktorá vzhľadom na sťažovateľom vymedzený predmet nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu opodstatňujúcu zásah ústavného súdu do právoplatne ukončeného exekučného konania. Keďže sťažovateľ okrem kritiky spôsobu aplikácie jednoduchého zákona okresným súdom na daný prípad vrátane nerešpektovania jeho nezávislého postavenia ako súdneho exekútora v exekučnom konaní žiadny právne relevantný dôvod porušenia svojich v záhlaví označených základných práv a slobôd neuviedol, neexistuje ani žiaden zásadnejší dôvod na to, aby ústavný súd svoju doterajšiu judikatúru prehodnocoval, resp. ju menil či dopĺňal.

14. Napadnuté uznesenie okresného súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel ním aplikovaných ustanovení Exekučného poriadku. Okresný súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené námietky, na prerokovaný prípad aplikoval relevantné ustanovenia v tom čase účinných všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie presvedčivo a náležite odôvodnil. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať

v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

15. Keďže v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom z tohto rozsudku nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ani práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ústavný súd jeho sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2017